

Illustration GoodStudio/Shutterstock

Internettet er gået i stykker

Af Søren Høgh Ipland

BOG ’Forstyrret – En nekrolog over internettet’, Mikkel Boris, Gyldendal, 2025

Internettet er ikke, hvad det har været. Hvis man som forfatter Mikkel Boris (og denne anmelder) var barn i de lalleglade 90’eres parcelhusdanmark, har man sandsynligvis en nostalgisk længsel efter det gamle internet. Minderne handler om at sidde efter skole og chatte med kammeraterne om alt og intet på MSN Messenger. Om et overflødigshorn af gratis (læs: piratkopieret) underholdning. Om muligheden for at slutte sig til nye fællesskaber, komme væk fra hverdagens begrænsninger.

Frem for alt var internettet noget, man kunne vælge til efter lyst og behov. Computeren stod på skrivebordet. Når man slukkede den, loggede man ud af det digitale liv.

Internettet havde endda et skær af frigørelse og demokratisering over sig, skriver Boris i sit selvbiografiske essay ‘Forstyrret’. Helt op i 2010’erne var der en forventning om, at internettet under de rigtige omstændigheder ville kunne vælte regimer.

Men så kørte utopien af sporet. De regimer, som de sociale medier skulle vælte, endte med selv at bruge dem til overvåge og kontrollere borgerne. Internettet udviklede sig til en kommerciel opmærksomhedsmaskine, og techiganterne etablerede en ny form for digital feudalisme.

Boris inddeler sit eget fordærv i tre faser. Først fik Facebook krogen i ham, og han blev afhængig af de daglige sociale dopaminfixes. Siden fik hans MacBooks gnidningsfri brugeroplevelse smuglet sig selv ind i hverdagens sprækker. Og til sidst kom så chatprogrammet Slack ind via arbejdslivet og stadfæstede følelsen af, at internettet nu er noget, man mest har lyst til at flygte fra.

Vi har været inde på det et par gange før her i magasinet: Der findes for tiden en trend på bogmarkedet med at udgive bøger, der skal binde sløjfe på de sidste cirka 30 år.

På denne plads har vi eksempelvis anmeldt Christian Bennikes 'Engang troede vi på fremtiden' og Lykke Friis' 'Tårernes Europa'. Begge drejede sig om det, som vi med et lidt træls udtryk kan kalde for tidsåndens *vibeshift*.

Efter 90'ernes optimisme omkring frihandel, liberale demokratier og globalisering begyndte kriserne at hobe sig op. Stemningen skiftede. Historien var alligevel ikke død, og der står konkurrence, protektionisme og forsvar i næste kapitel. Analysen i 'Forstyrret' passer ind i samme ramme: Vi tror ikke længere på internettet.

Boris er uddannet i litteraturvidenskab, og man mærker, at han har læst mere skønlitteratur end de fleste. Vi har at gøre med en ualmindeligt velskrevet bog, som svinger løst og essayistisk mellem sort humor, tankevækkende kulturteori og det poetiske.

Slagsiden er måske præcision. Et sted står der fx "internetopfinderen" Tim Berners Lee, selv om han opfandt World Wide Web, som ikke er det samme som internettet. Boris vil hellere trække store linjer op end at skrive kølig teknologihistorie.

Jeg har tidligere været kritisk over for bøger, hvor ordene "vi" og "man" fylder så meget, som de gør i 'Forstyrret'. Hensigten er formentlig at skrive generationsportræt og indfange tidsånden i et fælles subjekt, som vi allesammen kan spejle os i.

Det kan dog også blive indforstået og unuanceret at få historien til at fremstå mere homogen, end den egentlig var. Virkeligheden byder altid på modsætninger, undtagelser og forviklinger. Det savner jeg lidt mere af i 'Forstyrret.'

Men tidsåndsdiagnosen er (af gode grunde) en efterspurgt genre for tiden, og 'Forstyrret' er et fremragende bidrag.